

اسلامك نفعنه خادام مقالات
مم الت شكر قبول ونشر اولونور

دینی، علمی، ادبی، اجتماعی

اداره خانه سی :
بایزید جامع شریفنک تربہ قاپسی
قارشینسندہ

مرکز توزیعی :
باب عالی جاده سندہ (اتحاد
تجارت) کتب خانہ سی

آبونه بدلی :
سنہ لکی ۱۰۰ غروش
آلتی آیلنی ۵۰
ملک اجنبیہ ایچین ۲۵ غرہ ش ضم
اولونمالیدر .

مخبر

۱۳۳۸

بجای محمد رسول اللہ ﷺ

یازانک شخصیتی دکل، یازینک ایمیث
نظر دقتہ آیلیر .

کلن یازیلردن شایان قبول کورولنلر
تأویح میراسیلہ دوچ ایدیلیر .

کوندہ ریلہ جک آثار ، اوقوناقلی
وختصر جہ یازیلشر، اولمالیدر .

صاحبی ، مدیری ، محرری :

آبونه قیدی معاملہ سی هر سنہ نك بونجی
وايكنجی آلتی بندن اعتباراً اجرا اولونور

فی: غروش

جمادی الاخره

۱۰

۱۳۴۲

جلد

عدد

۴

۴۴

اسلامك معاليسى ايله قانونى و سليم ثانى دورلرينك احتشام كاليسى زنكين و غرا برر منظومه طرزنده كوسترمش اولان او بويوك آدم حقنده بزم كيلرك سوزى، اولسه اولسه بيان حيرتدن عبارت قالير. مرحومك مزار حرمت مدارينه سايه انداز اولمش دوت مناره واردركه بش وقتده شرفلرى اوستدن خا كيلرك ندای تعبدى، افلاكيلرك اذانسده عكسلر حصوله كتيرير.

اويله صانيورم كه او مناره لرى سليمانيه جامعك دوت گوشه سنه و دين محمدى منكرلرينك قارشيسنه حجت قائمه كى اعلا ايله مش اولان ابدزنده بانيك ياد كزنده اصوات منعكسه ايله برابر سماره يوكسه ليكدن خالى قالماز. او حالده سما پيرا و عرش آرا بر نام بلنك مسماى حقنده بن نه ديه بيليرم؟

روحنه اخلاص ايله الفاتحه

طاهر المزلوى

— — — — —

بربرلر - توآره غلر [۱]

معلومدر كه، عربلرك مغرب تسميه ايتدكلى فاس، جزائر، تونس و طرابلس غرب قطعه لرى مختلف اقوام طرفندن استيلا و ضبط اولمشدر. بو اراضينك بر جوق استيلايه معروض قالمسنه رغماً نفوسك اساسنده فضله بر تحول كوروله مشدر. چونكه بوراده خصوصى بر قوم ياشايوردى: اوده «بربر» لردر.

[۱] فرنكلرك (Touaregs) ديدكلى بوقومك عربلر پيئنده كى اسمى (توارق) لفظى ايمش كه (تورك) كله سنك جمى فرض ايديلير، حتى كنديلرنجه ده جنسيتلرينك تورك اولدني سوبه بيلير ايمش. توركيات عالمليزك بو اعتباريله توآره غلره دائر تدقيقاته بولونماى لازم كليز صانيرز.

عقل

بربرلرك منشأى نه در؟ بو، بزه تماميله مجهول كيدر. بو خصوصده آنجق بر طاقم فرضيه لروضع ايد بيليرز و ديرزكه: آفريقانك بحر سفيد سواحلنه تا ويحك قيد ايتديكى بردورده هجرت ايمش مختلف اقوامدن عبارتدر. فى الحقيقه بربرلردن بشقه بوراده كى اهاليدن هيسنك سايه عرقه منسوب اولمى و سايه صاحلى كيمسه لر آره سنده ماوى كوزلى و قوم رال انسانلره تصادف اولمى فرضيه مزه قوت و ريبور. فقط بو هجرت هانكى طرفندن واقع اولدى؟ بو سؤاله جواب و بر بيليرز: جنوبده زنجيلر، شمالده اقوام ابتدائيه نك كچه ميه جكى بيوك بردكز بولنديغندن استيلا آنجق شرفدن، ويا غربدن، يعنى جبل الطارقدن وقوعه كله بيلمشدر. هيچ شبهه سز سايه صاحلى كيمسه لر فرات نهرينك سواحلندن و عربستاندن ويا دها اوزاقدن مثلاً هندستاندن قالقوب بورالره يرلشمشدر. ماوى كوزيلر ايسه شالى آروپالى مهاجردر. زيرا براقدقلى آثار، بو قطعه نك شالنده تصادف اولنانلره مشاهددر.

سايه صاحليلرك اكثرى تشكيل ايتمى آسيا طرفندن كلن آقنك دها قوتلى اولديغنى اياما ايديبور.

بو شرائط دائره سنده بربر تپنى آ كلامق غايت مشكلدر. چول، وادى، و طاغلرده حياتك تحول ايتمسندن بشقه متعدد استيلا لرك نتيجه سى اوله رق اجنبى قاتنك قارشمسى عرق اوزرنده فوق العاده تأثير اجرا ايتمشدر. مثلاً جزائر، تونس اهاليلى بياض، Tél چيفتجى لرى اسمر، صحراى كيريلير سايه يقين بررنكه مالكدر.

عرق هيچ بر زمان صافيتنى محافظه ايدمه دى. بحر سفيد سواحلنده دولاشان فيكه لير، لاتينلر،

واندالار ، یونانیلر ، عربلر ، تورکلر ، بربرلرله
اختلاط ایتدی و نسلی دکیشدیرمکه سبب اولدی .
بو قدر مختلف عناصرک اتحادی ده آنجق اسلامیت
سایه سنده میدان کلدی . روما و بیزانسیلیرک
بر اقدقلری ایز کلیاً غیب اولدی .

لسان تمامیه : بلندی . بربرلرک قونوشدقلری
- منشأ فیکه اولمسی احتمالی بولنان - لسان آنجق
شهرلردن اوزاق محللرده مستعملدر . ذاتاً بونده ده
کمه لرک همان همان اوچده بری عربجه در . بناء علیه
عربلرک بر اقدینی اثر ، دیگر اقوامکی ایله هیچ
بر زمان قابل قیاس دکلدی . فی الحقیقه رومالیر
و بیزانسیلیر آفریقاده ، الیوم خرابه لرینه تصادف
اولنان بیوک بلده لر تأسیس ایتمشلردر . لکن
نفوذلری شهرلردن خارجه چیقامامشدر . آفریقا
فتح اولمقدن زیاده مستملکه حالده ایدی .

بربرلر ؛ جسور ، فعال و قناعتکار کیمسه لردر .
صنایعه استعدادلری واردی ؛ کندیلرینه لزومی
اولان قماش ، اسلحه ، مجوهرات و اشیای اتمال
ایتمکه موفق اولدقلری کبی اکثریا فضله سنی ده
خارجه ساتارلر .

مع الأسف قبیله و فرقه لر آره سنده کی مجادله
و منافرت اتحاد ایتمه لرینه مانع اولمشدر . حریت
و استقلاله فضله مربوط اولدقلری ایچون هر قبیله
دکل ، هر کوی باشلی باشنه اداره یه مالک اوافق
بر نوع جمهوریتدر . شو حالی کوردهن آوروپالیر
مغربیلیرک کیده قالمسنه اسلامیتک سبیت و یردیکنی
ادعا ایلرلر . فقط بواسنادات قولایقله ردا وانه بیلیر ؛
زیرا کرک عرب ، کرک بربر ایچون مدیت ؛
و قتلرینک مهم بر قسمنی بر فابریقه ویا مؤسسه ده
کچیرمک ، یا خود کونده سکزاون ساعت طوبراغی
قازمق و بو صورتله عینی ایشی ایرتسی کون تکرار
ایده بیلیمک حقنی اکتساب ایتک دیمکدر . بو حیا

هیچ بر زمان راضی اولامازلر و آوروپا مدینتک
تولید ایتدیکی بر چوق صنعی احتیاجاتی دویمادقلری
کبی کندیلری ده ایجاد ایتک ایسته مزلر . بربرلرک
راز زنکین و نفوذ صاحبی اولانلری حال بد اوتمه
یاشار و سورولری ایله برابر مرعاری طولاشیر .
حیاتلرینی ؛ قیون ، صغیر و بالخاصه بینک آتی
یتشدیرمک صورتیه قرانیرلر . بر قسمنی ؛ عربلر
کبی دوه ده یتشدیرر . فقرا صنفی ایسه نفقه سنی ،
تارلا و مواشی سایه سنده تأمین ایدر . یوکک طبقه
سورولری ایله برابر مملکتی دولاشیر و غنیمت آزار .

*
**

بربر عرقک اوصاف ممیزه سنی ارانه ایدمک
نقاطی اوکرمک ایچون « تواره غلر » ی تدقیق
ایتمک کافیدر . فرانسز جغرافیونندن موسیو
(غوتیه) اخیراً نشر ایتدیکی « صحرای کیر » نام
اثرنده دیورکه :

صحرای کیرک جزائر قسمنده کی بدویلر ایکی
غروبه آیریلیرکه عین حیاته عین صورته اویمالزندن
بشقه آره لرنده هیچ بر مشترک نقطه یوقدر . لسان ،
قیافت ، تسلیحات ، عادات ، اعتقادات اسلامیه نی
تلقیده کی فرقلر و بناء علیه عفو و صفح قبول
ایتمه ن برکین ، خلاصه هرشی اونلری بربرندن
آیریر . بویکی غروپدن هربری ، دیگرندن آیری
اوله رق یاشار . مغرب ایله دائمی صورتده تماسده
بولنان عربلر شمالده آطلاس طاغلرینک اتمکلرنده در .
اک زیاده نفوذلی (شا آما) قبیله سیدرکه شرقی
واحه لرده و بالخاصه او آرغالا جوارنده حکمی کچر .
فرانسز مؤلفنک بیانه کوره شا آمالر ، فرانسز
همین سوار افرادینک مهم بر قسمنی تأمین ایتمشلر
واسته لک صحرای کیرده جاری اولان اصول
و فکری کوسترمشلردر . فرانسز لر بونلر واسطه سیله
جزائر و تونسک جنوبنده آسایشک محافظه سینه

وغوللوا قلنجه مشابه وکسکینلکنه قوللا نیلان
برقلنج ایله مسلح بولملاردی که بو اسلحه ایله
عصرلردنبری عرب استیلاسنی طوردریوب چول
بوللرینه حاکم اولملاردی . اکر آوروپا مداخله
ایتمش اولسه ییدی ینه اورالرده اجرای نفوذ
ایله جکلردی .

نفوسلرینه کلنجه :

«... اصل شایان دقت اولان نقطه توآره غلرک
پک آز اولماسیدر . نفوسلرینک مقدارینه دأر
معلومات ویریه من . لکن مشهور (هوغار) قیله سی
(کثیرالفوس اولماغله برابر) اوچوز درتیوز
حین سواردن فضله دکلدر . » [۱]

بشیرینک بوقدر اوقاق بر جزوی نصل اولیورده
عالمشمول بر شهرته مالکدر ؟ « تصادفک و صحرای
کیرک اسرار انکیز محیطنک تأثیر ایله برابر
بو انساقلرده کی بیوک بر عزیم و اراده و غرابتنک
دخی واردر . »

مهری

قازاق - قیرغیزلرک احوالندن برپارچه
بوتورک و اسلام عنصرینه عائد معلومات تاریخیه ،
فرانسزجه دن نقلاً مخفل مجموعه اسلامیه سنمک
۳۹ نجی نسخه سننده درج اولوندینی قارئلرجه
معلوم اولوب عاجز لریده بشقه بر مجموعه ده بو جهته
تماس ایتمشدم . بناءً علیه تکراردن صرف نظر بهض
مهم نقاطی ذکر ایده لم :

تاریخی جهندن « قیرغیز » لر :

قازاقلرک ایلاک اول « اوردام ایچین » اولادی
صوکره دن « جوجی » نک « بوقال » ، « توقال »
و « تیمور » اسملی اوغلنک نسلندن کلن « ارض خان »
اولادی اداره ایتیش و - ۱۷ - نجی عصر اوائلنده
« باراق خان » نام قازاق صوم « قیرغیز - قازاق » لری بر

[۱] پ . غوتیه « صحرای کبیر » پارس ۱۹۲۳

موفق اولملر . فقط شامبالر چوئک مرکزینی
ابدی دشمنلری بولان توآره غلره ترک ایده رک
آطلاس طاغلرینک اتکلرنده عصرلردنبری طویلا
نملرد . موسیو غوتیه نک یوقاریده بحث ابتدکی
غروپلردن ایکنجیسنی تشکیل ایلیان توآره غلرک
بازر بر شخصیتی واردر . بولر دنیانک اکاوجرا
کوشه سننده حال انفرادده یاشار و ابتدائی بشریت
ایله بر طاقیم مناسباتی کورولور . مثلاً بیله زیک یامیق
ایچون طاشی اصلاح ایده بیلدکری کی بالطه لرینک
شکلده طاش دورینک صوک زمانه عائددر .
کوزلردن ماعدا بتون وجودی ستر ایدن (لثام) ک
حفظ الصحه ایله هیچ علاقه سی یوقدر . (آیمیزم) ک
برقیه سیدر . اورتو ، جهاز تنفسی بی چوئک
روز کارینه قارشی محافظه ایتیز ، فقط روحک منفدی
اولان آغیز و برونی فنا روحلردن وقایه ایدر .
مسلمانلقله علاقه لری کلنجه :

« نک برعربجه کله بیلمدکری کی رمضانده
اوروج طوتمازلر . قادیلری ؟ مسلمان عاداتندن
زیاده بزم فہمیزمی آکدیران بر استقلاله مالکدر .
برر لسانی قوللانیرلر . فضلا اوله رقدده دنیاده
بولسانی یازان یالکیز توآره غلردر . کندیلردن
بشقه هیچ بر قومده الفبائی موجود دکلدر .
یانلرنده دائمی صورتده بر خنجر بولتور . لیبالی نک
شیمیدی به قدر محافظه اولان صوک بر نمونه سی
تشکیل ایدرلر . اسکی بر برلرک میراندن اعتنا ایله
محافظه ایتدکری شی ، مستولی عربلره قارشی
کندر . مجادله اصلاً طورمه مشدر . مع مافیه
بومجادله ده طرفینک قوتی غیر مساویدر . بحر سفیده
یاقین اولان عرب ، تسلیحاتده کی ترقیلری آز
چوق تعقیب ایده بیلمشدی . حالبوکه یکرمنجی
عصرک مبدأده فرانسز اردولری ، توآره غلری ،
انتیلوپده ریسندن معمول بیوک برقالقان ، مزراق